

MEDIJSKI
REPERTOARJI
MLADIH

Formiranje medijske pismenosti mladih na presečišču šole, družine in vrstnikov

Katja Koren Ošljak, FDV UL

Nika Šušterič in Veronika Tašner, PeF UL

Medijski repertoarji mladih: Socialni, politični in kulturni aspekti digitaliziranega vsakdana

Primarni fokus na medijskih praksah mladih.

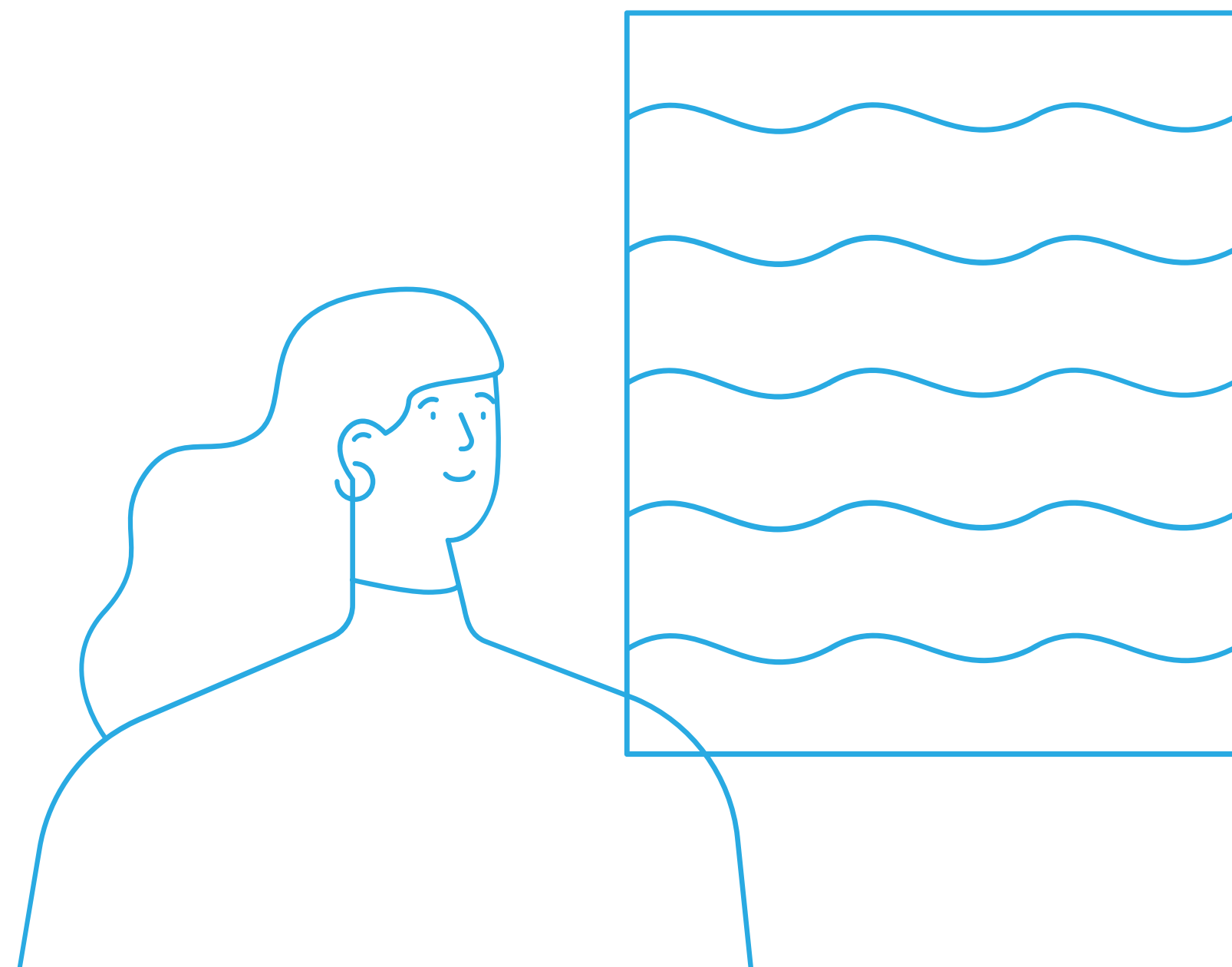
Kvalitativna raziskava:

- Fokusne skupine z **osnovnošolci** zadnje triade
- Marec 2021–junij 2021
- Izvedba **12 intervjujev** na daljavo (preko Zooma)
- Manjše skupine intervjuvancev (gl. Lobe in Morgan 2020)

Vodja: Tanja Oblak Črnič, FDV UL

Temeljni raziskovalni projekt J5-2564 financira ARRS.

www.medijimladih.si

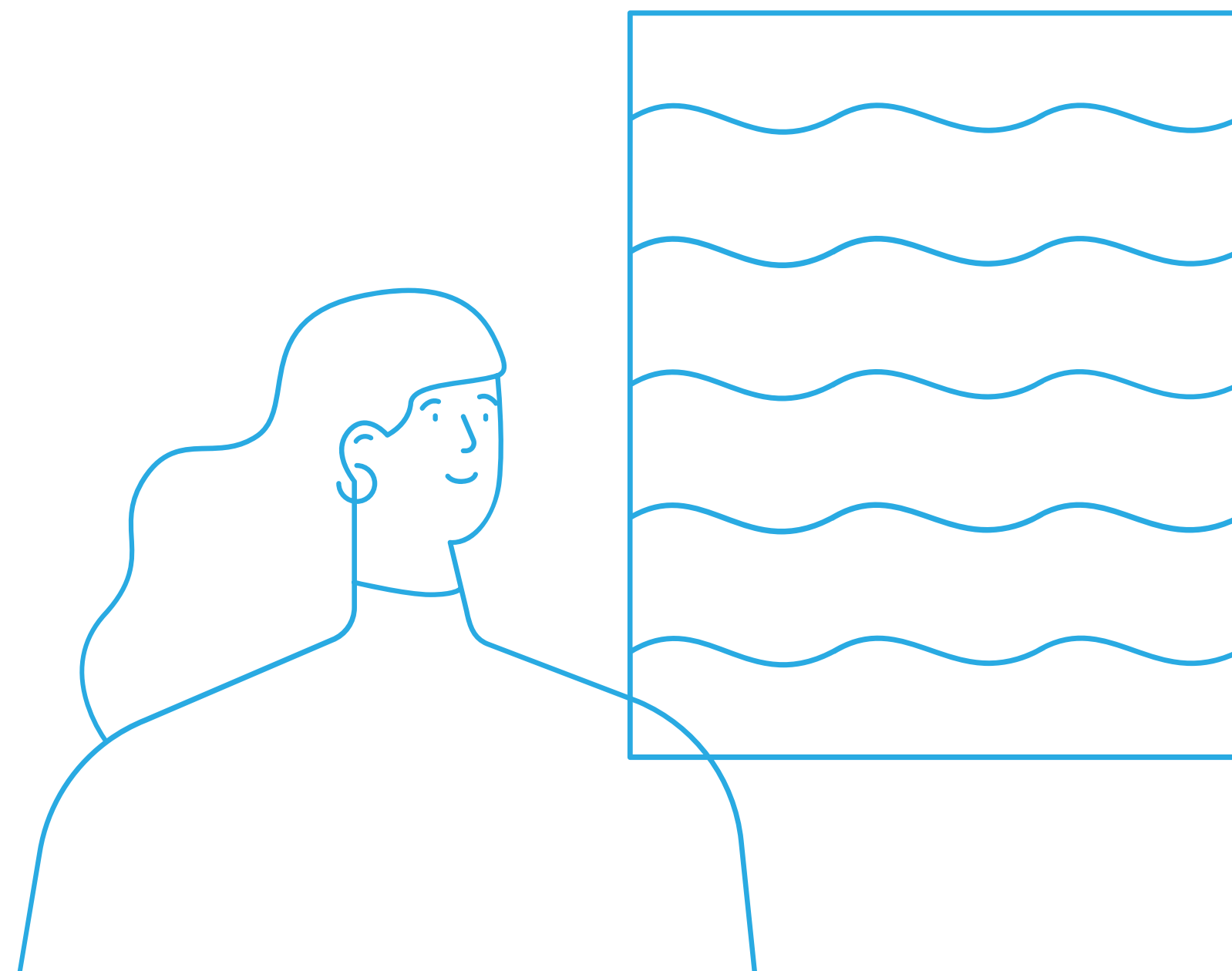
Vzorec

27 mladih iz 6 osnovnih šol

14 deklet (52 %)

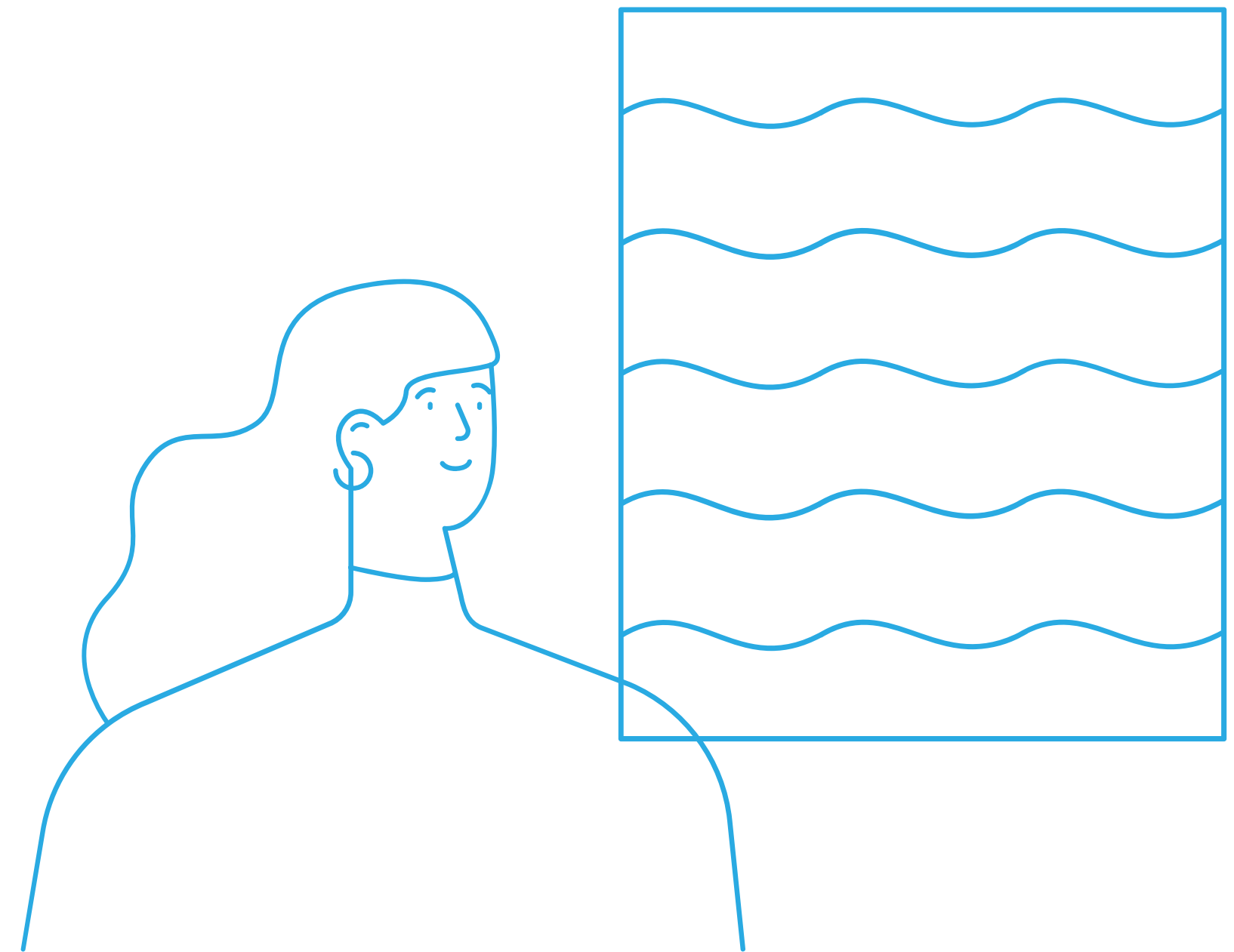
13 fantov (48 %)

Raznolikost šol glede na:
lokacijo (Borovnica, Brežice, Dragometlj, Ljubljana,
Šentjur) in kompleksnost šol.

Kodiranje intervjujev

1. **Odprto** (fokus na tematizacije, povezane z medijsko pismenostjo)
2. Dobljenih **70 kod smo plastile** glede na 4 ravni formiranja medijske pismenosti in upoštevale le izbrane, ki ponujajo
  - a. vpogled v **materialno** in **kognitivno** dostopnost ter
  - b. **(ne)naklonjenost** medijski pismenosti znotraj družine, šole in vrstniških skupin

(Zelo) kratka zgodovina medijske pismenosti

Antika

Sodobnost

Pismenost kot odveza od odgovornosti za pomnjenje (Sokrat).

Branje kot nekaj pozitivnega, razvetljujočega ali kot strup in kvarnik.

Sprva privilegij peščice postane gonilna sila družbenega napredka.

Tiskarski stroj: branje postane del vsakdanjega življenja množic.

Elektrifikacija in elektronski mediji: razvoj avdiovizualne pismenosti.

Računalniki in internet: medijska, digitalna, računalniška idr. pismenosti.

Medijska pismenost v kontekstu digitaliziranega, globoko mediatiziranega vsakdana

Ali res obstajajo digitalni domorodci in samonikla opremljenost mladih s spretnostmi rabe digitalnih medijev in tehnologij?

Medijska pismenost je produkt medijske edukacije.

Materialna dostopnost medijev in tehnologij so nujni, a ne zadostni pogoj pismenosti.

Sodobne opredelitve medijske pismenosti

- Normativno (Potter): opolnomočenje.
- Procesno: kontinuum.
- Namensko: večanje nadzora.
- Pogoj kritičnega sprejemanja, produkcije in oblikovanja identitete (Mihailidis).
- Prevladujoči pristopi: **protekcionizem**, **demistificiranje** in **kreativno-participatorni** (Buckingham).

4 ravni formiranja medijske pismenosti

1. materialni in kognitivni dostop
2. poznavanje mehanizmov delovanja medijske krajine
3. produkcijsko-ustvarjalne spretnosti
4. okolje, naklonjenju medijskemu opismenjevanju.

(Ranieri in Fabbro, interkulturalna medijska edukacija)

**Spodbujanje
vključenosti in enakih
možnosti v slovenskih
šolah, skladno z
načeli sodobne
edukacije?**

○ ○ ○ ○

○ ○ ○ ○

○ ○ ○ ○

○ ○ ○ ○

V osnovnih šolah

Računalništvo: tehnične kompetence

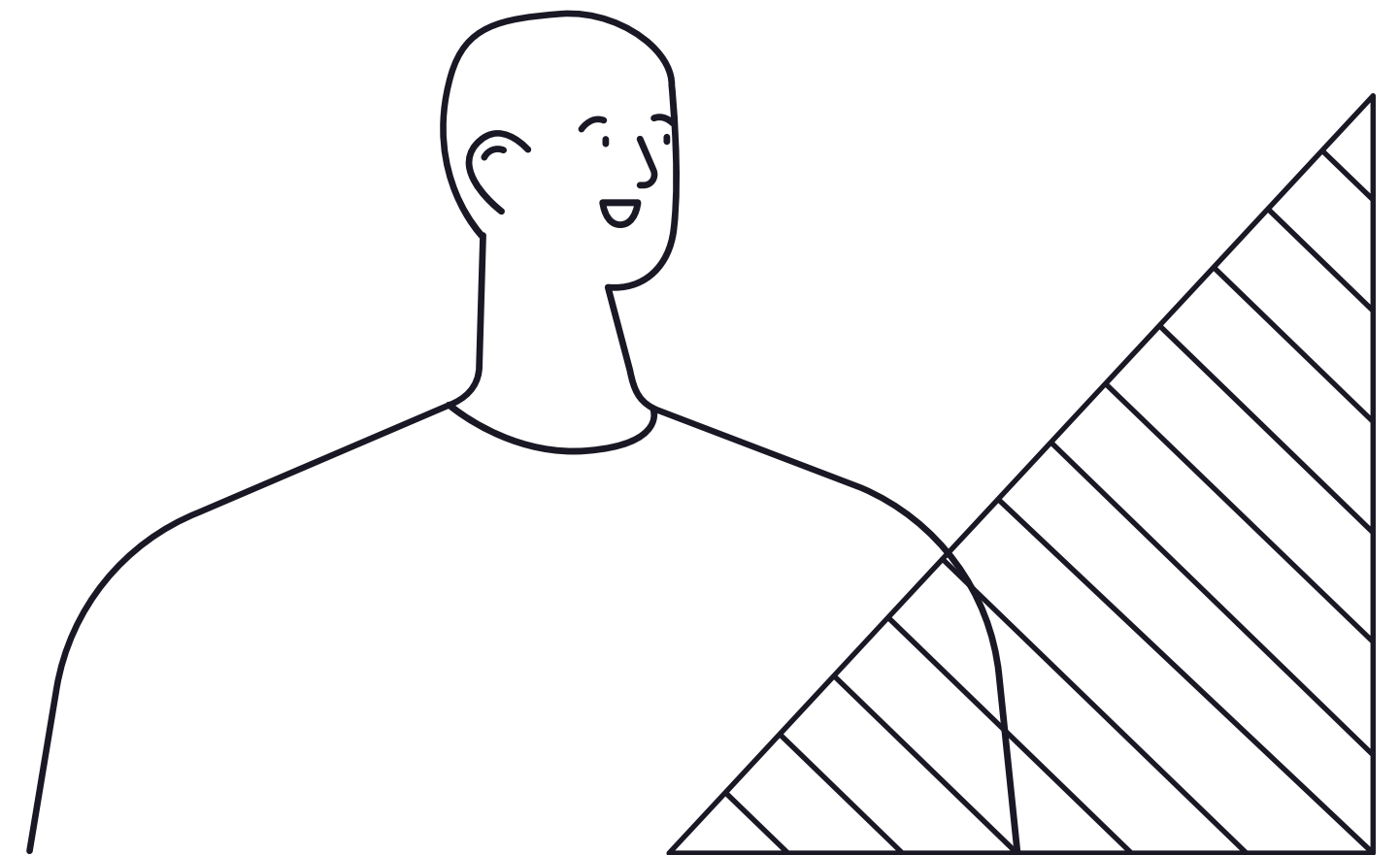
Vzgoja za medije: kritičnost in državljanstvo

Pozivi h krepitvi digitalne pismenosti za uspešno družbeno-gospodarsko prihodnost EU

- Strateški okvir za evropsko sodelovanje v izobraževanju in usposabljanju (EU 2009)
- Evropska digitalna agenda (EK 2010)
- Evropski referenčni okvir digitalnih kompetenc DigComp (od 2013)
- Strateške usmeritve nadaljnjega uvajanja v IKT v slovenske VIZ do leta 2020 (MIZŠ 2016)
- Dve delovni skupini RINOS (MIZŠ)
- Strategije razvoja medijev v Republiki Sloveniji do leta 2024 (MK 2016)
- Digitalna Slovenija 2030, ki bo sledila Digitalnemu kompasu (EK 2021)
- Strateški svet za digitalizacijo s predlogi za digitalizacijo izobraževanja (2022)
- Služba vlade za digitalizacijo izobraževanja napove razpis za krepitev digitalnih kompetenc zaposlenih (2022)

Medijska edukacija v Sloveniji

Subsumpcija medijske pismenosti kot sestavine digitalne pismenosti

Medijski repertoarji

Medijska pismenost

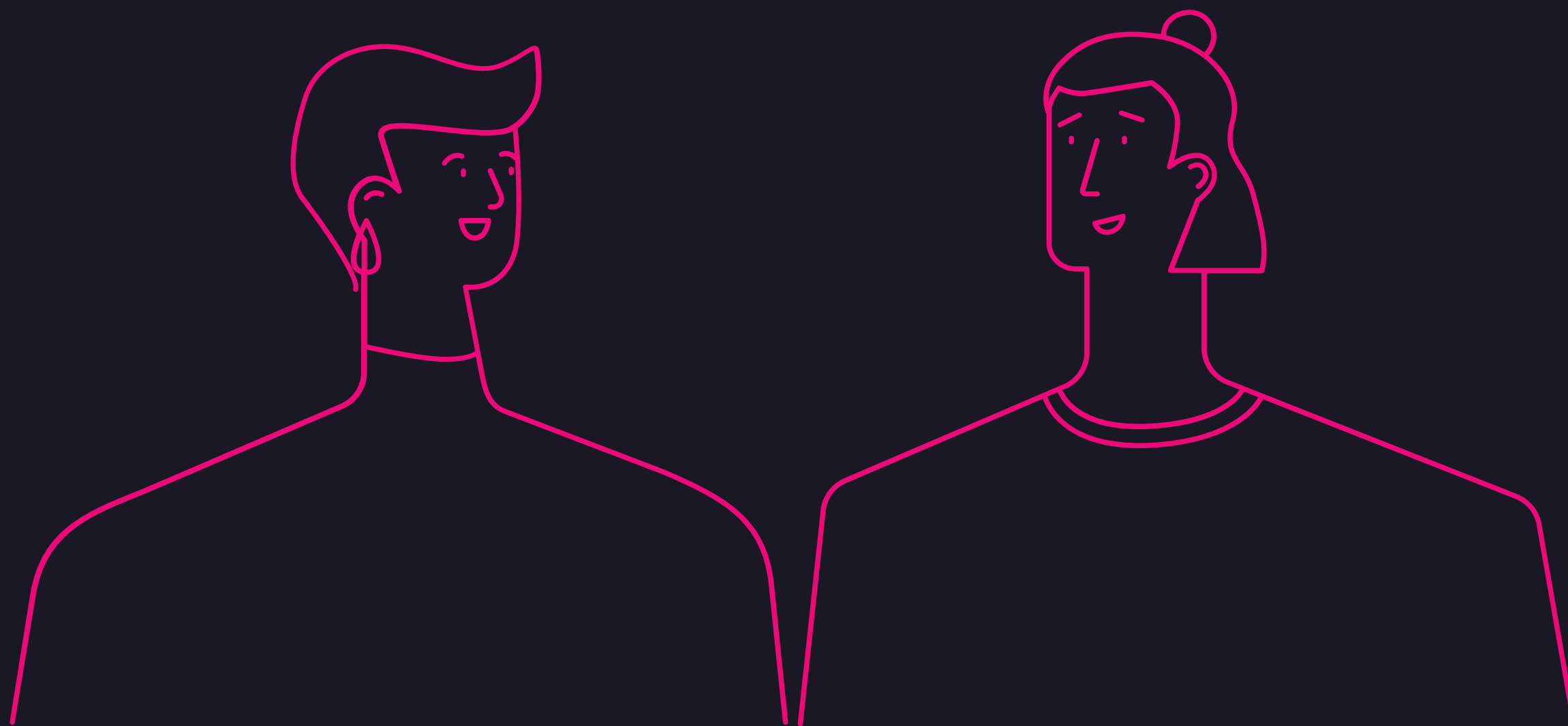
(Digitalni) kulturni kapital:

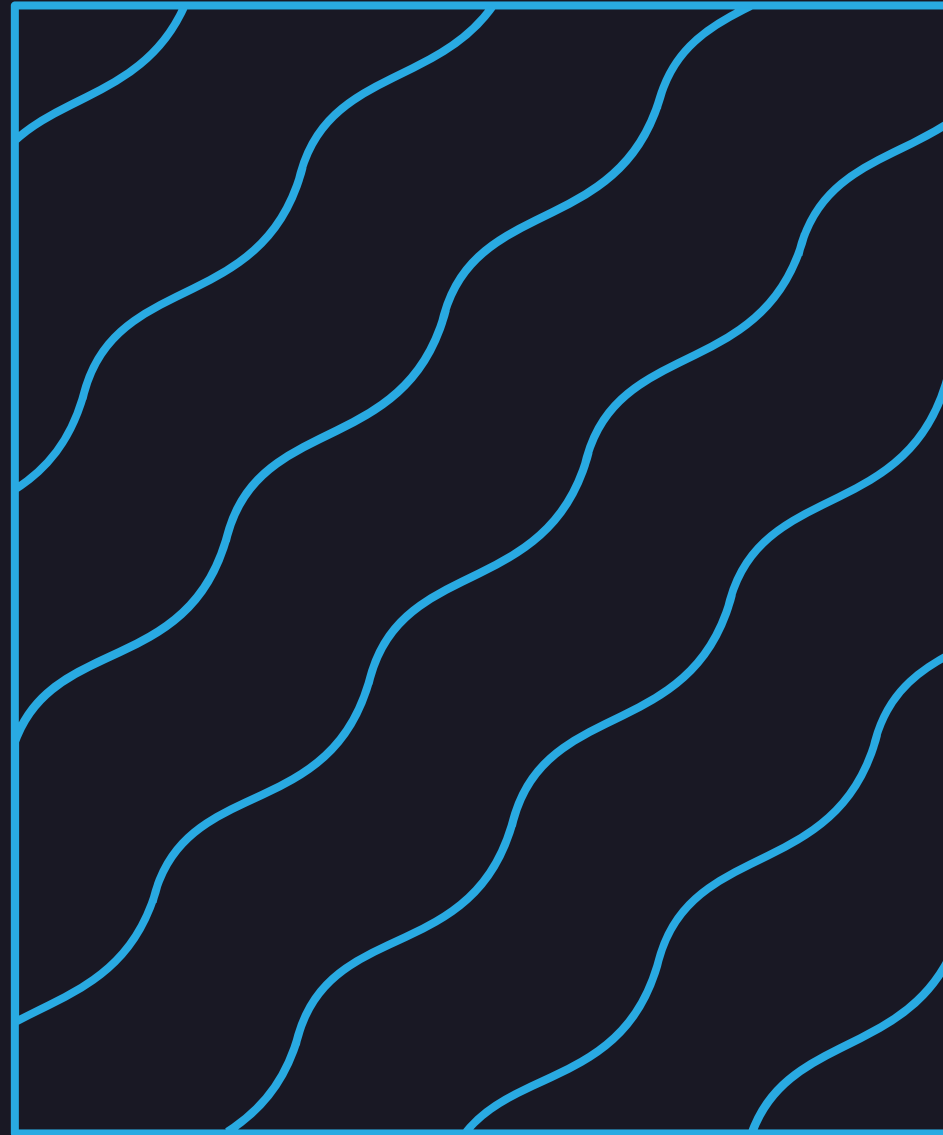
Objektificirani digitalni kapital:
materialni dostop

Utelešeni digitalni kapital:
kognitivni dostop (pismenost)

Izsledki: družina

Različne oblike spodbud kot gradnikov kulturnega –
in digitalnega kapitala mladih

Izsledki: šola

Prostor formalnega medijskega
opismenjevanja

Izsledki: vrstniki

Sošolke, prijateljice, vrstnice –
vrstniške interakcije, pričakovanja
in srečevanje z nevsakdanjim

Diskusija

- Naš vzorec je razmeroma homogen. Bi bile medijske prakse in medijska pismenost mladih z nižjim (ali višjim) SES drugačne?
- Bi se morali bolj kritično odzivati na tehnicistično razumevanje medijske (digitalne) edukacije v nacionalnih šolskih politikah?
- Bi bili rezultati drugačni, če intervjujev ne bi opravljale med pandemijo (ko so bile medijske prakse mladih manj regulirane in jih je okolje močnejše spodbujalo)?